

INSPEKTION AF HANDICAP- GÆNGELIGHED I HANDICAP- CENTER KØBENHAVN ENDELIG RAPPORT

INSPEKTION AF HANDICAP- GÆNGELIGHED I HANDICAP- CENTER KØBENHAVN ENDELIG RAPPORT

KØBENHAVNS KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	7
2. GENERELT OM INSPEKTIONEN	9
BAGGRUNDEN FOR BORGERRÅDGIVERENS INSPEKTIONSVIRKSOMHED	9
FORLØB OG INDHOLD (METODE)	9
REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG	10
SKRIFTLIGE KILDER (MODTAGET DOKUMENTATION MV.)	11
3. SAMMENFATNING	13
4. GENERELT OM TILGÆNGELIGHED	15
BEDØMMELSESGRUNDLAGET	15
HANDICAPBEGREBET	18
5. DE FYSISKE RAMMER	21
5.1. INDLEDNING	21
5.2. HANDICAPPARKERING	22
5.3. INDGANGSPARTI	24
5.3.1. FORTOV	24
5.3.2. HANDICAPINDGANG	25
5.3.3. HOVEDINDGANG	27
5.3.4. BAGINDGANG	29
5.4. MODTAGELSE	30
5.4.1. SKRANKE	30
5.4.2. VENTEOMRÅDE	32
5.4.3. HANDICAPTOILET	34
5.5. MØDELOKALE	35
5.6. ELEVATOR	36
BILAG	38
BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA	38
RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG	39

I. INDLEDNING

Denne rapport indeholder Borgerrådgiverens endelige vurderinger og bedømmelser i anledning af Borgerrådgiverens inspektion den 14. december 2011 af Handicapcenter København under Socialforvaltningen.

Rapporten har i en foreløbig udgave været sendt til forvaltningen med henblik på forvaltningens eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

Rapporten er inddelt i en generel del om Borgerrådgiverens generelle egen driftundersøgelser og denne undersøgelses metode mv. samt dokumentationsgrundlaget i kapitel 2 og en speciel del med beskrivelser, analyser og konklusioner vedrørende netop denne undersøgelse i kapitlerne 4 og frem.

Kapitel 3 indeholder et resumé, hvori de væsentligste forhold er gengivet.

Bagest er som bilag optrykt Borgerrådgiverens kritikskala og en oversigt over retskilder og andet bedømmelsesgrundlag.

Borgerrådgiveren den 27. juni 2012

Johan Busse
Borgerrådgiver

2. GENERELT OM INSPEKTIONEN

BAGGRUNDEN FOR BORGERRÅDGIVERENS INSPEKTIONSVIRKSOMHED

På mødet i Borgerrepræsentationen den 14. december 2006 blev det besluttet at udvide Borgerrådgiverens kompetence fra 1. januar 2007 med adgang til at tage sager op til undersøgelse på eget initiativ (egen driftkompetence) (BR 565/06).

Beslutningen var en udmøntning af budgetaftalen for 2007 af 18. september 2006, hvori blandt andet følgende er anført:

”Uafhængigt tilsyn ved udvidelse af Borgerrådgiverens kompetence

På baggrund af den fremførte kritik af forholdene på kommunale plejehjem ønsker parterne at sikre et uafhængigt tilsyn og behandling af klager over grove og væsentlige fejl på plejehjemsområdet og generelt i kommunen. Parterne er enige om pr. 1. januar 2007 at udvide Borgerrådgiverens kompetence med en egen driftfunktion, således at borgerrådgiveren – i lighed med Folketingets Ombudsmand – får adgang til at tage sager op af egen drift m.v.”

Udvidelsen indebærer adgang for Borgerrådgiveren til at tage konkrete sager op på eget initiativ, når der må formodes at foreligge et principielt aspekt, eller såfremt der efter de foreliggende oplysninger må antages at være tale om grove eller væsentlige fejl. Endvidere indebærer den nye kompetence en adgang til at gennemføre generelle undersøgelser af udvalgte forvaltningsområder efter samråd med Borgerrådgiverudvalget samt til som en stikprøvekontrol at foretage inspektion af institutioner eller virksomheder samt tjenestesteder, der hører under Borgerrepræsentationens virksomhed.

I beslutningsgrundlaget for udvidelsen af Borgerrådgiverens kompetence med egen drift virksomhed er anført, at ”inspektionerne vil blive gennemført som en stikprøvekontrol i en dybtgående form med efterfølgende udarbejdelse af en inspektionsrapport. Værdien af inspektionsvirksomheden ligger dels i en grundig undersøgelse af udvalgte institutioner og lign., dels i opfølgningen og vejledningen konkret og generelt i den efterfølgende inspektionsrapport.”

Borgerrådgiverudvalget og Borgerrådgiveren drøftede den 28. januar 2011 en plan for udmøntningen af egen driftkompetencen i 2011 for så vidt angår syv generelle undersøgelser og fem inspektioner. Den plan for egen driftprojekter, som Borgerrådgiveren forelagde udvalget, var holdt i overskrifter og tidspunkter angivet i måneder. Valget af nærmere undersøgelsestemaer, undersøgelsesernes genstand og den nærmere tilrettelæggelse er Borgerrådgiverens eget, jf. nedenfor.

Borgerrådgiverens generelle egen driftundersøgelser planlægges dels ud fra generelle kriterier som administrationsområdernes omfang, væsentlighed og betydning for borgerne samt repræsentativitet med henblik på at bidrage til generel vejledning, dels ud fra eventuelle konkrete indikationer på utilfredsstillende forhold.

Denne undersøgelsesrapport er en udmøntning af udvidelsen af Borgerrådgiverens opgaver og drøftelsen i Borgerrådgiverudvalget.

FORLØB OG INDHOLD (METODE)

Borgerrådgiverens inspektioner indledes med en varsling af inspektionen til inspektionsstedet (institutionen, plejehjemmet, bostedet mv.) og til forvaltningens direktion og eventuelle øvrige interessenter (tilsynsenheder, bruger- og pårørenderåd, ældreråd og lignende). Samtidigt med varslingen, som normalt sker 4-6 uger før selve inspektionen, beder Borgerrådgiveren inspektionsstedet om ved opslag at gøre beboere og brugere opmærksom på inspektionen med henblik på, at disse kan få en samtale med Borgerrådgiveren og hans medarbejdere under inspektionen.

Borgerrådgiveren oplyser forud for inspektionen om de temaer, som danner grundlag for inspektionen. Temaerne svarer til den indholdsmæssige del af indholdsfortegnelsen i denne rapport.

Nogle inspektioner vil være meget omfattende, mens andre vil være målrettede mod nærmere udvalgte forhold. Dette er forudsat ved udvidelsen af Borgerrådgiverens kompetence, hvor det er anført, at ”det vil være hensigtsmæssigt, at inspektionerne målrettes mod udvalgte temaer for at komme mere til bunds. Der kan f.eks. arbejdes med større inspektioner, der bredt omfatter relevante forhold, og mindre inspektioner, der omfatter færre forhold, som er udvalgt på baggrund af konkrete indikationer af behov for undersøgelse.” (BR 565/06)

Borgerrådgiveren beder samtidig med varslingen inspektionsstedet om at fremsende forskelligt baggrundsmateriale vedrørende stedet så som kort, skitser eller bygningstegninger, vedligeholdelsesplaner, husordener og andre interne regler, beskrivelser af institutionen mv., retningslinjer for eventuelle bruger- og pårørenderåd eller lignende, værdigrundlag og lignende skriftligt materiale.

På inspektionsdagen afholdes møder med inspektionsstedets ledelse og medarbejderrepræsentanter samt møder med eventuelle bruger- og pårørenderåd og lignende, som måtte ønske det. Desuden afholdes møder med beboere og brugere, som har ytret ønske herom.

Borgerrådgiveren foretager desuden en rundgang på inspektionsstedet efter Borgerrådgiverens nærmere valg. Rundgangen danner baggrund for beskrivelsen og vurderingen af inspektionsstedets fysiske rammer.

I nogle tilfælde kan Borgerrådgiveren på selve inspektionsdagen bede om at låne udvalgt sagsmateriale, f.eks. vedrørende magtanvendelse, plejeplaner, handleplaner eller lignende med henblik på en nærmere undersøgelse.

Selve inspektionen er således udgangspunktet for Borgerrådgiverens indsamling af visuelle indtryk og konstateringer samt faktuelle oplysninger om inspektionsstedet og mere personlige opfattelser fra beboere, brugere, pårørende og medarbejdere.

På baggrund af den informationsindsamling, som sker under selve inspektionen, udarbejder Borgerrådgiveren en foreløbig rapport, som sendes til forvaltningen med henblik på forvaltningens og inspektionsstedets eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

Den foreløbige rapport vil også indeholde de udtalelser (herunder kritik/henstilling), som Borgerrådgiveren forventer at fremkomme med, men disse har netop en foreløbig karakter, eftersom faktuelle oplysninger i rapporten kan korrigeres gennem forvaltningens bemærkninger. Forvaltningen informeres således allerede på dette tidspunkt om det forventede udfald af undersøgelsen.

Efter modtagelse af forvaltningens eventuelle bemærkninger, indarbejder Borgerrådgiveren forvaltningens bemærkninger til de faktiske forhold og foretager eventuelle ændringer i undersøgelsens konklusioner, som disse måtte give anledning til. Borgerrådgiveren udarbejder på denne baggrund den endelige rapport. Rapporten er stilet til den involverede forvaltning og inspektionsstedet.

I nogle tilfælde kan den endelige rapport indeholde uafklarede spørgsmål eller af andre grunde kræve en opfølgning, f.eks. fordi Borgerrådgiveren har bedt om underretning om, hvad en henstilling giver anledning til. I disse tilfælde vil den endelige rapport følges op af en (eller flere) opfølgingsrapport(er), indtil alle forhold i inspektionen er afklaret.

REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG

Borgerrådgiverens reaktionsmidler er de samme som Folketingets Ombudsmands reaktionsmidler. Borgerrådgiveren kan således udtale kritik og komme med henstillinger til forvaltningen. Kritik er udtryk for en faglig vurdering af, at regler og retningslinjer mv. ikke er overholdt.

Borgerrådgiveren kan henstille til forvaltningen at ændre procedurer eller lignende på et givent område.

Forvaltningerne er ikke bundet af Borgerrådgiverens udtalelser, men hvis forvaltningen ikke ønsker at rette sig efter en anbefaling eller henstilling, skal de oplyse det til Borgerrådgiveren. Borgerrådgiverens henstillinger bliver i praksis fulgt af forvaltningerne og understøttet af ledelsen.

Derudover kan Borgerrådgiveren påpege mere generelle problemstillinger i sin årsberetning, som afgives til Borgerrepræsentationen.

Borgerrådgiveren har i forbindelse med sin egen driftvirksomhed lagt sig fast på en sproglig skala for graduering af kritikkenes alvorlighed. Skalaen omfatter konstateringer af, at noget er uheldigt, konstateringer af begåede fejl, at noget er beklageligt, meget beklageligt, kritisabelt, meget kritisabelt eller stærkt kritisabelt. Skalaen med bemærkninger er optrykt som bilag til denne rapport.

Bedømmelsesgrundlaget for Borgerrådgiveren er det samme som Folketingets Ombudsmands, nemlig skreven ret (herunder love, bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger), god forvaltningsskik samt overordnede humanitære og medmenneskelige betragtninger. Hertil kommer Københavns Kommunes værdigrundlag, kommunikationspolitik og andre politisk vedtagne retningslinjer. Borgerrådgiveren bestræber sig desuden på at anvende samme målestok for sine vurderinger som Folketingets Ombudsmand.

Borgerrådgiverens opgave er at undersøge om kommunens forvaltninger og institutioner overholder gældende lovgivning, god forvaltningsskik, kommunens vedtagne politikker og beslutninger om serviceniveau og -standard. Borgerrådgiveren har således ikke særligt til opgave at fremkomme med ros eller lignende tilkendegivelser om positive forhold.

Borgerrådgiverens rapporter om egen driftundersøgelser vil derfor ikke indeholde ros (i hvert fald ikke i videre omfang), og læseren bør notere sig, at fraværet af ros ikke er ensbetydende med, at Borgerrådgiveren alene har konstateret negative forhold i forbindelse med sin undersøgelse.

SKRIFTLIGE KILDER (MODTAGET DOKUMENTATION MV.)

I forbindelse med varslingen af denne inspektion bad Borgerrådgiveren Handicapcenter København om at fremsende forskelligt baggrundsmateriale vedrørende inspektionsstedet så som kort, skitser eller bygningstegninger, vedligeholdelsesplaner, husordener og andre interne regler, beskrivelser af institutionen mv., retningslinjer for eventuelle bruger- og pårørenderåd eller lignende, værdigrundlag og lignende skriftligt materiale.

Borgerrådgiveren modtog i den anledning følgende fra Handicapcenter København:

- Organisationsdiagram
- Plantegning (stueetagen)

Det modtagne materiale giver mig ikke anledning til bemærkninger.

3. SAMMENFATNING

Denne rapport indeholder Borgerrådgiverens endelige vurderinger og bedømmelser i anledning af Borgerrådgiverens inspektion den 14. december 2011 af handicaptilgængeligheden i Handicapcenter København under Socialforvaltningen.

I rapporten gennemgås handicaptilgængeligheden i handicapcentret – særligt med adgangsveje og fysisk tilgængelighed for øje.

Borgerrådgiveren har i rapporten i en række tilfælde udtalt sig om uhensigtsmæssige forhold.

I en række tilfælde har Borgerrådgiveren anbefalet, at Socialforvaltningen forbedrer de uhensigtsmæssige forhold.

Inspektionen har således givet anledning til bemærkninger vedrørende tilgængelighedsforholdene i forbindelse med:

- placering af samt skiltning ved handicapparkeringspladser
- utilstrækkelige adgangsforhold ved fortov
- manglende samt utilstrækkelig skiltning i øvrigt
- utilstrækkelig tilgængelighed til kaffeautomat

4. GENERELT OM TILGÆNGELIGHED

BEDØMMELSESGRUNDLAGET

Lovgrundlag:

I byggeloven fra 1975 (lov nr. 323 af 26. juni 1975) og bygningsreglementet fra 1977 blev der indskrevet handicapkrav med det formål at sikre, at der fastsættes regler om udførelse og indretning af beboelsesbygninger og bebyggelser, der er offentligt tilgængelige, på en sådan måde, at bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis bevægelses- eller orienteringsevne er nedsat.

Byggeloven fra 1975 og bygningsreglementets regler om tilgængelighed fandt anvendelse ved nybyggeri, (væsentlige) ombygninger og ved ændret brug af bygningerne jf. lovens § 2. Det samme er gældende for de nuværende tilgængelighedsregler i den nuværende byggelov (lov nr. 452 af 24. juni 1998 med senere ændringer).

Bygningsreglementet af 1. april 1995 (herefter BR 1995) skærpede og indførte yderligere bygningskrav med henblik på at tilgodese bygningers handikaptilgængelighed. Bygningsreglementets regler for tilgængelighed gælder ligeledes ved nybyggeri, (væsentlige) ombygninger og ved ændret brug af bygningerne.

Med virkning fra den 2. februar 2008 trådte Bygningsreglementet 2008 (bekendtgørelse nr. 45 af 30. januar 2008) (herefter BR 2008) i kraft. BR 2008 samler blandt andet BR 1998, BR 1995 og de tilhørende tillæg i et samlet regelsæt. BR 2008 skærper endvidere på enkelte områder tilgængelighedskravene til bygninger mv. i forhold til BR 1995.

Den 1. december 2010 trådte ændringerne i Bygningsreglementet 2010 (bekendtgørelse nr. 810 af 28. juni 2010) (herefter BR 2010) i kraft. BR 2010 er hovedsagligt en videreførelse af BR 2008 i relation til krav om tilgængelighed, dog med en enkelt ændring, der vedrører tilgængelighed. Der er nu indført krav om, at information om orientering i og brug af bygningen skal være letlæselig og letforståelig i nye, offentlige, tilgængelige bygninger med en borgerrettet servicefunktion.

Reglerne for tilgængelighed i henholdsvis byggeloven, BR 2010, BR 2008 og BR 1995 er ikke tillagt tilbagevirkende kraft.

Dansk Standard DS:3028:2001 - tilgængelighed for alle. DS:3028:2001 trådte i kraft den 1. september 2001. Standarden indeholder en række krav til tilgængelighed. Standarden er udarbejdet af Dansk Standard blandt andet i samarbejde med det tidligere By- og Boligministerium, handicaporganisationer og under inddragelse af Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger. Standarden har som udgangspunkt vejledende karakter, men der er henvist til vejledningen i BR 2008.

Det generelle formål med reglerne for tilgængelighed er at skabe lige muligheder for personer med handicap med hensyn til adgang til bygninger og brug af tilhørende faciliteter mv. Tilgængeligheden er i den forbindelse tiltænkt således, at personer med handicap så vidt muligt kan være selvhjulpne.

Handicapcenter København:

Handicapcenter København har til huse i en gul murstensbygning i Københavns Nordvestkvarter. Ejendommen er opført omkring år 1967 og er privatejet. Der er tale om et tredjemandslejemål, hvilket blandt andet indebærer, at der alene må foretages indretningsmæssige ændringer med udlejers accept. Handicapcentret flyttede ind i ejendommen i juni 2008 efter en gennemgribende istandsættelse, som udlejer forestod som en del af aftalen med Københavns Ejendomme. Ejendommen har tidligere huset hotel- og restaurationsbranchens fagforbund.

Den inspicerede bygning er efter det oplyste opført omkring år 1967, altså før ikrafttrædelsen af byggeloven fra 1975 (lov nr. 323 af 26. juni 1975) og bygningsreglementet fra 1977.

Det fremgår af byggelovens (lov nr. 323 af 26. juni 1975) § 2 litra c, at:

”Loven finder anvendelse ved:

... c. ændringer i benyttelse af bebyggelse, som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser...”

Det fremgår videre af byggelovens (lov nr. 323 af 26. juni 1975) § 6, litra d, at:

”I bygningsreglementet kan fastsættes regler om udførelse og indretning af bebyggelse med hensyn til:

... indretning af beboelsesbygninger og bebyggelser, der er offentligt tilgængelige, på en sådan måde, at bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis bevægelses- eller orienteringsevne er nedsat...”

Det fremgår af byggelovens (lov nr. 452 af 24/06/1998) § 2 litra b, at tilgængelighedsreglerne i byggeloven og bygningsreglementerne finder anvendelse i det omfang, der foretages ændringer i benyttelsen af bebyggelsen. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at en ændring i benyttelsen eksempelvis kan være et skift i anvendelse fra bolig til erhverv, fra sommerbeboelse til helårsbeboelse, fra én erhvervsmæssig anvendelse til en anden og lignende.

Ifølge det oplyste har bebyggelsen inden etableringen af handicapcenter været anvendt helt eller delvist til erhverv, idet ejendommen har været benyttet som kontorbygning for et fagforbund. Etableringen af Handicapcenter København i juni 2008 er efter min opfattelse en ændring af benyttelsen af den respektive bebyggelse, der betyder, at BR 2008 finder anvendelse.

BR 2010 trådte i kraft den 1. december 2010. Reglerne om tilgængelighed er, som nævnt, ikke tillagt tilbagevirkende kraft. Fremtidige ændringer i form af væsentlige ombygninger skal overholde BR 2010.

Humanitære og medmenneskelige betragtninger:

Ovenstående lovgrundlag er suppleret af Borgerrådgiverens mulighed for at inddrage mere overordnede humanitære eller medmenneskelige betragtninger i grundlaget for bedømmelsen af forholdene. Borgerrådgiverens inddragelse af humanitære og medmenneskelige betragtninger på ligebehandlingsområdet er præget af krav om hensynsfuldhed og værdig behandling af borgerne. Inddragelsen af disse hensyn er endvidere påvirket af FN's standardregler om lige muligheder for handicappede jf. nedenfor. Samme betragtninger har endvidere også været et grundlag for formuleringen af Dansk Standard DS 3028:2001.

Københavns Kommunes handicapstrategi:

Københavns Borgerrepræsentation traf den 18. september 2003 beslutning om udarbejdelse af en handicappolitik for Københavns Kommune. Københavns Borgerrepræsentation besluttede den 9. september 2004 (BR 399/04) en strategi for handicappolitikken, herunder visioner og mål. Den 2. juni 2005 besluttede Københavns Borgerrepræsentation blandt andet, at de enkelte forvaltninger skulle udarbejde handleplaner for opfyldelsen af politikken visioner og målsætninger (BR 336/05).

”...

Indledning

Københavns Kommunes handicappolitik tager udgangspunkt i Københavns Kommunes værdigrundlag og FN's standardregler om Lige Muligheder for Handicappede. Med dette ønskes det synliggjort, at Københavns Kommunes værdigrundlag gælder for alle borgere.

Handicappolitikken skal således medvirke til at fremhæve handicapaspektet i kommunens service og udvikling.

Vision

Københavns Kommune møder alle borgere – herunder handicappede med respekt, ligeværdighed, dialog og tillid. Københavns Kommunes vision er, at handicappede – borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller som er hæmmede i deres møde med samfundet – sikres samme rettigheder og vilkår som andre ved i videst muligt omfang at kunne tage ansvar for eget liv, at have valgmuligheder og indflydelse på kommunen og dens serviceydelser samt at have muligheder for at leve et godt, sundt og indholdsrigt liv på egne præmisser med nødvendig støtte. Københavns Kommune ønsker, at borgere, der føler sig hæmmed på grund af deres handicap, får mulighed for at deltage i og bidrage til samfundslivet på lige fod med andre.

Forudsætningen for at alle kan deltage og bidrage ligeværdigt i samfundslivet er, at de fysiske omgivelser er udformet ud fra en universel tankegang om tilgængelighed for alle og respekt for forskellighed. Handicapaspektet skal derfor inddrages i kommunens planlægning på alle politikområder, lige muligheder og tilgængelighed indtænkes og sikres i forhold til fysiske omgivelser og adgang til undervisning, oplysning, kultur, arbejde, kommunikation og deltagelse i den demokratiske proces.

Målsætninger

1. Individuel støtte og helhedssyn i kommunens serviceydelser

Handicappede skal sikres lige muligheder. Det opnås blandt andet gennem kompensation for handicap ved behandling, revalidering og andre støtteforanstaltninger. Kommunens service skal respektere og understøtte de forskellige behov, vilkår og ønsker, borgere med handicap har. Den enkelte handicappede skal være i centrum, og tilbud og indsats skal ske ud fra et helhedssyn, hvor indsatsen koordineres i forhold til den enkelte handicappede og de øvrige samarbejdspartnere, den handicappedes familie og netværk.

I udviklingen af kommunens service skal der blandt andet rettes fokus på at sikre handicappede børns vilkår og udviklingsmuligheder. Der skal være gode pasnings-, uddannelses-, fritids- og behandlingstilbud, der kan sikre, at de i størst muligt omfang kan tage ansvar for sig selv som voksne.

II. Tilgængelige byrum og boliger for alle

København skal være en tilgængelig by for alle. Kommunen skal arbejde for, at alle kan færdes trygt, sikkert og på uafhængig vis, samt for at der ikke skabes nye fysiske barrierer for den menneskelige mobilitet i byens rum. Samtidig skal der arbejdes for en løbende forbedring af den nuværende tilgængelighed i byen samt af adgangen til transportnettet. Byens rum omhandler gader, torve, kommunens servicetilbud pladser og parker herunder naturområder, strande og legepladser.

Byens borgere skal kunne bo trygt, sikkert og bekvemt. Københavns Kommune vil arbejde for tilgængelighed til boliger, butikker og andre private og offentlige bygninger i kraft af sine roller som myndighed, ejer og byggherre. Ved offentlige møder afholdt af Københavns Kommune skal handicappedes tilgængelighed sikres.

...”

Københavns Kommunes handicappolitik:

Københavns Borgerrepræsentation vedtog den 10. december 2009 at igangsætte udarbejdelse af en ny handicappolitik for København. Socialudvalget besluttede på møde den 8. december 2010 at godkende indstilling til Københavns Kommunes Handicappolitik 2011-2017.

Københavns Kommunes Handicappolitik blev vedtaget af Borgerrepræsentationen den 27. januar 2011. Handicappolitikken gælder for perioden 2011-2017. Heraf fremgår det blandt andet:

”...

3. Målsætninger for Københavns Kommune

...

3.1.6 Tilgængelighed

Uddrag fra FN-konventionens artikel 9:

Kommunen skal træffe passende foranstaltninger til at sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har adgang til de fysiske omgivelser og transportmuligheder, den information og kommunikation, herunder informations- og kommunikationsteknologi og -systemer, og de øvrige faciliteter og tilbud, der er åbne for eller gives til offentligheden...

Tilgængelighed ved nybyggeri, ombygning og offentlige arealer

Københavns Kommune har ikke hjemmel til at påtvinge tilgængelighed i ombygning, men der skal fortsat rettes fokus på at henstille til forbedring af tilgængeligheden. Ved nybyggeri stiller Bygningsreglementet i vidt omfang krav til tilgængeligheden, men her er fokus på udearealerne også vigtigt.

København skal desuden være en tilgængelig by for alle. Kommunen skal arbejde for, at alle kan færdes trygt, sikkert og på uafhængig vis. Københavns Kommune vil arbejde for tilgængelighed til boliger, butikker og andre private og offentlige bygninger i kraft af sine roller som myndighed, ejer og bygherre.

Endelig vil Københavns Kommune arbejde for at blive en "tilgængelig turistby". Det vil også sige for turister med tilgængelighedshandicap.

København vil derfor:

- Rette fokus på forbedring af tilgængelighed i ombygningssager således, at der ikke skabes fysiske barrierer for den menneskelige mobilitet.
- Arbejde for, at der ikke skabes nye fysiske barrierer for den menneskelige mobilitet i byens rum.
- Prioritere, at indendørs og udendørsarealer i alt nybyggeri bliver tilgængeligt for alle beboere.
- Arbejde for en løbende forbedring af den nuværende tilgængelighed i byen. Byens rum omhandler gader, torve, kommunens servicetilbud, pladser og parker herunder naturområder, strande og legepladser.
- Prioritere, at der formidles information til turister om, hvad Københavns Kommune gør for tilgængeligheden i byen.

..."

HANDICAPBEGREBET

Der findes ikke én vedtagen og lovfæstet definition af begrebet handicap i dansk ret. Dette skyldes blandt andet, at handicapbegrebet er dynamisk og udvikler sig i samspil med samfundsudviklingen. Der findes dog en mere udbredt definition af et handicap eller af en handicappet person. Denne lyder:

"For at tale om et handicap- eller en handicappet person- må der kunne konstateres en fysisk, psykisk eller intellektuel funktionsnedsættelse, som afføder et kompensationsbehov for, at den pågældende kan fungere på lige fod med andre borgere."

Ovennævnte definition er inspireret af FN's standardregler om lige muligheder for handicappede. Dokumentet indeholder 22 standardregler, som blev vedtaget på FN's Generalforsamling den 20. december 1993. FN's Standardregler er ikke juridisk bindende som en international konvention, men danner grundlag for og forpligter iværksættelse af nationale politiske initiativer og beslutninger på området.

Det daværende Socialministerium oversatte i 1993 dokumentet. Heri fremgår det blandt andet:

”Betegnelsen handicap betyder tab eller begrænsning af mulighederne for at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Den beskriver relationen mellem et menneske med funktionsnedsættelse og dets omgivelser. Formålet med denne betegnelse er at sætte fokus på mangler ved omgivelserne og mangler ved de i samfundet iværksatte aktiviteter, som for eksempel information, kommunikation og uddannelse, der forhindrer mennesker med funktionsnedsættelse i at deltage på lige vilkår med andre.”

Ovennævnte præciserer forholdet mellem begreberne handicap og funktionsnedsættelse. Funktionsnedsættelsen er det objektive konstaterbare hos personen, for eksempel nedsat bevægelighed, synsevne eller psykisk funktionsnedsættelse. Handicappet kommer til udtryk i de begrænsninger i vedkommendes udfoldelse, som følger af funktionsnedsættelsen, fordi det omgivende samfund ikke er indrettet, så de modsvarer de behov og krav, mennesker med funktionsnedsættelser har.

5. DE FYSISKE RAMMER

5.1. INDLEDNING

Handicapcenter København er beliggende på adressen Thoravej 29 i Københavns Nordvestkvarter. Handicapcenter København er ét af de fire myndighedscentre i Københavns Kommunes Socialforvaltning, der varetager opgaver inden for målgrupp-specialiseringen handicappede, som omfatter borgere med varig funktionsnedsættelse. Handicapcentret var tidligere delt op på fire centre, men er nu samlet i en enhed.

Handicapcenter København oplyste, at ejendommens beliggenhed er ikke helt så central, som det kunne ønskes, men til gengæld er der bedre parkeringsmuligheder end der ville have været ved en placering tættere på indre by.

På tidspunktet for indflytningen i juni 2008 var antallet af medarbejdere i handicapcentret 180, men nu er antallet af medarbejdere 240. Der er gennemsnitligt cirka 30 borgere dagligt, der benytter handicapcentret ved fysisk fremmøde på adressen.

Handicapcenter København oplyste, at handicapcentrets borgere betjenes i stueetagen, og at handicapcentrets medarbejdere har kontorer på de øvrige etager. Borgerne betjenes alene i stueetagen, hvilket både er af tilgængeligheds- og sikkerhedsmæssige hensyn.

Det blev endvidere oplyst, at handicapcentret oplever problemer med varmereguleringen, idet der ofte enten er for koldt eller for varmt. Handicapcentrets ventilationssystem fungerer heller ikke optimalt, og det er samtidig for dyrt og ikke særlig miljøvenligt.

I relation til teleslyngeanlæg oplyste ledelsen under inspektionen, at handicapcentret ikke er i besiddelse af et sådant, men at der er indhentet tilbud, således at det forventes indkøbt i løbet af 2012.

Jeg har noteret med det oplyste om borgerbetjening i stueetagen, varmeregulering og teleslyngeanlæg og foretager på den baggrund ikke yderligere.

5.2. HANDICAPPARKERING

Der er etableret tre handicapparkeringspladser foran handicapcentret langs vejen i forlængelse af hinanden på modsatte side af gaden. De måler 2 meter i bredden og 7,5 meter i længden. Der er opsat et skilt (handicapparkering fra 8-16) for enden af den første parkeringsplads. Pladserne er ikke markeret med handicappiktogram på selve vejbanen.

På dagen for inspektionen blev parkeringspladserne benyttet til parkering af andre biler uden handicapskilt, hvilket efter det oplyste sker dagligt.

Kantstenene langs den sidste parkeringsplads er delvist markeret med gul maling.

Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler i overensstemmelse med DS 3028:2001, pkt. 4.1, at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 meter i bredden og 5 meter i længden. Den normale bredde på en parkeringsplads er til sammenligning normalt 2,5 meter. Gangsti og lignende kan

indgå som det ekstra areal (1 meter), hvis dette er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. For parkeringspladser for kassevogne anbefales 4,5 meter i bredden og 8 meter i længden. Det fremgår endvidere af DS 3028:2001 pkt. 4.1, at skiltningen skal være tydelig, og at den ideelle placering af en handicapparkeringsplads er højst 30 meter inden for gangafstand til indgangspartiet.

Parkeringspladsen opfylder derved ikke anbefalingen i DS 3028:2001 pkt. 4.1, for så vidt angår parkeringspladsens bredde. Den mangelfulde skiltning er heller ikke i overensstemmelse med anbefalingen i standarden.

Jeg bemærker til handicapparkeringspladsernes bredde, at fortovet og parkeringspladserne er adskilt af en kantsten med en relativ stor niveauforskel, hvilket vanskeliggør udnyttelsen af fortovsarealet som ind- og udstigningsmulighed jf. retningslinjerne i DS:3028:2001 pkt. 4.1. Jeg bemærker endvidere, at handicapparkeringspladserne er placeret direkte langs kørebanen, hvilket vanskeliggør en udnyttelse af ind- og udstigningsmulighederne fra førersiden, når bilen er parkeret i kørselsretningen, idet udstigningen herved sker på kørebanen.

Jeg bemærker desuden, at placeringen og udformningen af skiltet, der markerer, at der er tale om handicapparkeringspladser, er egnet til at skabe tvivl om hvilke pladser, der rent faktisk er omfattet af handicapreservationen. Dertil kommer, at den delvise gule afstribning skaber forvirring om, hvorvidt det overhovedet er lovligt at anvende alle parkeringspladserne.

Det er samlet set min opfattelse, at placeringen af handicapparkeringspladserne er uhensigtsmæssig, at skiltningen er uhensigtsmæssig og utilstrækkelig, og at den delvise gule markering af kantstenen langs den sidste parkeringsplads er misvisende.

Handicapcentret har ved e-mail af 4. januar 2012 oplyst, at centeret har ansøgt Center for Parkering om bedre handicapparkeringsforhold på Thoravej. Det fremgår, at Center for Parkering er kommet frem til, at den bedste løsning er, at der etableres yderligere to handicapparkeringspladser umiddelbart ud for nr. 29, altså på handicapcentrets side af vejen.

Jeg forstår, at dette indebærer, at parkeringen derved skal ske delvist på fortovet, hvilket kan vanskeliggøre forholdene for handicappede, der betjener sig af en lift i bilen. Jeg forstår endvidere, at Center for Parkering har afvist at påmale handicapsymboler på vejbanen, men i stedet vil markere pladserne med skiltning. Ud fra det oplyste vil reservationen af handicapparkeringspladserne gælde fra kl. 8-16.

Handicapcentret og Socialforvaltningen har endvidere ved brev af 23. april 2012 oplyst, at Center for Parkering nu har etableret de omtalte to handicapparkeringspladser på samme side af vejen som handicapcentret ligger, og at disse er markeret med et skilt med et billede af kørestolsbrugere. Handicapcentret har derfor vurderet, at der nu er rimelige handicapparkeringsmuligheder med i alt 5 pladser.

Henset til vejens begrænsede bredde er det min opfattelse, at den nævnte placering af nye handicapparkeringspladser er acceptabel under de givne omstændigheder. Jeg går ud fra, at skiltningen er tydeligere og lettere forståelig end den nuværende skiltning på modsatte side af vejen, der – såfremt dette ikke allerede er sket - efter min opfattelse med fordel kan bringes på niveau med de nyetablerede handicapparkeringspladser.

Jeg har noteret med det oplyste om etablering af nye handicapparkeringspladser og foretager på den baggrund ikke yderligere.

5.3. INDGANGSPARTI

5.3.1. FORTOV

Foran indgangspartiet til handicapcentret er der et flisebelagt fortov. For brugere, der anvender handicapparkerings-pladserne placeret på modsatte side af vejen betyder det, at både vej og fortov skal krydses. For brugere, der benytter de ifølge det af handicapcentret oplyste nu etablerede pladser på handicapcentrets side af vejen er halvdelen af parkeringspladserne på fortovet og halvdelen er på kørebanen.

Fortovets kantsten er op til handicapindgangen udlignet med en mindre støbt rampe. Den måler 12 cm i højden og 35 cm i bredden. Der er endvidere en mindre støbt rampe op til fortovet ved porten til venstre for handicapindgangen, hvor fortovsbelægningen er brosten. Her blev rampen målt til 8 cm i højden og 50 cm i bredden.

Af BR 2008 pkt. 3.2.2, stk. 2 fremgår bl.a. følgende om udførelse af ramper:

”Fælles adgangsveje skal give niveaufri adgang til alle enheder på hver af bebyggelsens etager. Eventuelle niveauspring og højdeforskelle skal udlignes med ramper. Ramper må ikke udføres med en større hældning end 1:20 (50 mm pr. m), og der skal være en vandret plads på mindst 1,3 x 1,3 m for hver ende af rampen. Ramper, der udligner højdeforskelle på mere end 0,6 m skal desuden forsynes med vandret repos for hver 0,6 m stigning. Ramper skal forsynes med håndlister. Ved ramper med en hældning på 1:25 (40 mm pr. m) eller mindre kan håndlister undlades.”

Det kan efter min opfattelse være forbundet med vanskeligheder at forcere fortovet i en kørestol, idet rampen umiddelbart foran handicapindgangen er for stejl i forhold til anbefalingerne, og at der er etableret parkeringspladser langs bygningen, som kan være yderligere en forhindring. Dernæst leder den alternative rampe foran porten op til en belægning af brosten, som kan være vanskelige at køre på.

Jeg anbefaler derfor, at handicapcentret overvejer at udbedre ramperne op til fortovet for at forberede adgangsforholdene for kørestolsbrugere.

Handicapcentret og Socialforvaltningen har ved brev af 23. april 2012 oplyst, at handicapcentret i samarbejde med forvaltningens Kontor for Byggeri og Kontrakt vil drøfte, hvilke muligheder der er for at ud-

bedre ramperne fra gade til fortov. Det oplyses videre, at Borgerrådgiveren vil blive orienteret om udfaldet heraf.

Idet jeg afventer underretning om, hvilke konkrete tiltag min anbefaling giver anledning til, giver det ovenfor anførte om fortov mig ikke anledning til yderligere bemærkninger.

5.3.2. Handicapindgang

Handicapindgangen består af en skydedør i glas, der kan betjenes ved et udvendigt dørtryk. Døren åbner ved et let tryk og holder sig åben i en rum tid, således at man kan nå at komme ind, uden at døren lukker i. Døråbningen blev målt til 83 cm. Over dørtrykket er der placeret en ringklokke i en højde på 88 cm til underkant. I glasdøren hænger et tydeligt handicapskilt i A4 størrelse. Handicapindgangen er videoovervåget, således at skrankepersonalet kan være behjælpeligt med at lukke borgere ind, såfremt det måtte være nødvendigt.

Af BR 2008 3.2.1 stk. 2, fremgår følgende:

”... Ved alle yderdøre skal der være niveaufri adgang til enheder og til eventuelle elevatorer i bygningens stueetage (adgangsetage). Eventuelle niveauforskelle skal reguleres i adgangsområdet uden for bygningen. Der kan anvendes ramper. Uden for yderdøre skal der være et vandret, fast og plant areal på 1,5 m x 1,5 m målt fra dørens hængselside. Hvor døren åbner udad, skal der være yderligere 0,2 m langs bygningsfacaden. Arealet uden for yderdøre skal være i samme niveau som det indvendige gulv. Arealet ud for yderdøre skal markeres taktilt eller ved anden farve end den omkringliggende belægning...”

Indgangspartiet er næsten niveaufrit, og den lille niveauforskel vurderes at være under 2 cm. Umiddelbart op til handicapindgangen udvendigt er der en ændring i belægningen til små fliser, der markerer overgangen mellem udendørs og indendørs. Indvendigt er der en fastliggende smudsmåtte på gulvet umiddelbart op til døren.

Inden for døren er der en lift (eller en såkaldt løfteplatform) til kørestole. På væggen til højre for liften hænger en brugervejledning (både på dansk og engelsk). Der er tillige et indvendigt dørtryk på væggen, der blev målt til 90 cm til underkant.

Under inspektionen oplyste ledelsen, at der ville kunne opstå udfordringer i forhold til liften, såfremt der kommer en kørestolsbruger med en meget stor og/ eller tung kørestol. I det tilfælde vil det være muligt at anvende bagdøren, se afsnittet herom under punkt 5.3.4.

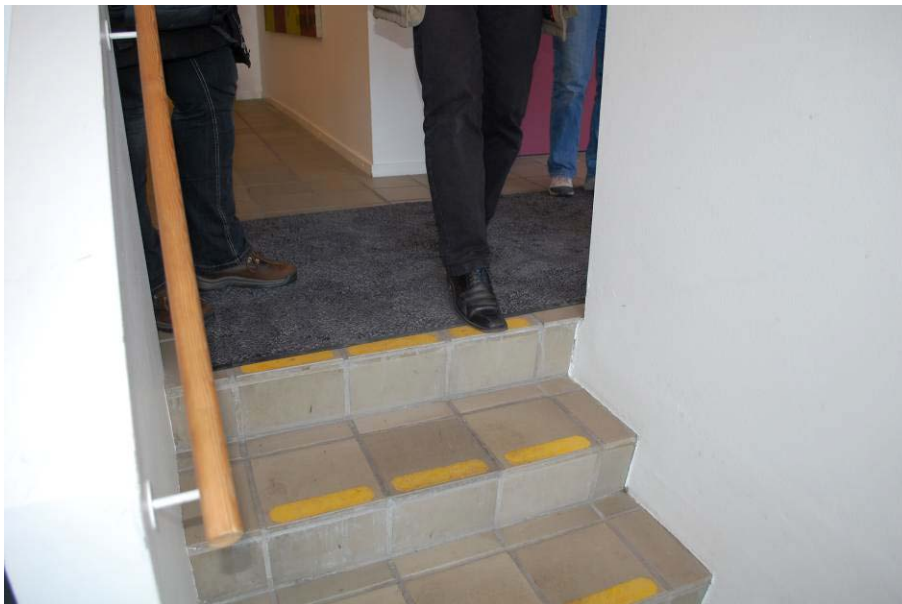

Liften anvendes ved, at kørestolsbrugeren kører lige frem og ind på liftpladen, hvorefter kørestolsbrugeren forlader liften ved at køre lige frem efter endt opstigning. Liften blev målt til 90 cm i bredden og 139 cm i højden. Selve liftbetjeningsknappen blev målt til 101 cm til underkant.

Det fremgår blandt andet af anbefalingen i DS 3028:2001 pkt. 4.4.10., at trappelifte skal have rækværk og en bredde på mindst 0,8 m og en længde på mindst 1,20 m. Løftekapaciteten skal være mindst 300 kg. Adgangen til trappeliften skal have en fri bredde på mindst 0,8 m. Foran trappeliftens begyndelse og afslutning skal der være et vandret areal på mindst 1,5 x 1,5 m. Trappeliften skal kunne betjenes ved et let, vedvarende tryk på en betjeningsknap. Knappen skal sidde i en højde på 0,9-1,2 m over trappeliftens bundplade og mindst 0,5 m fra hjørne.

Under inspektionen oplyste ledelsen, at liften dagligt benyttes af to af handicapcentrets medarbejdere, der sidder i kørestol, og at den fungerer tilfredsstillende.

Til højre for liften er der placeret en lille trappe, som efter det oplyste kan benyttes af en eventuel hjælper til en kørestolsbruger. Trappetrinene blev målt til 18 cm i højden og 30,5 cm i bredden. Forkanterne på trinene var belagt med skridsikker belægning i kontrastfarve (gul). Der er kun gelænder i den ene side af trappen.

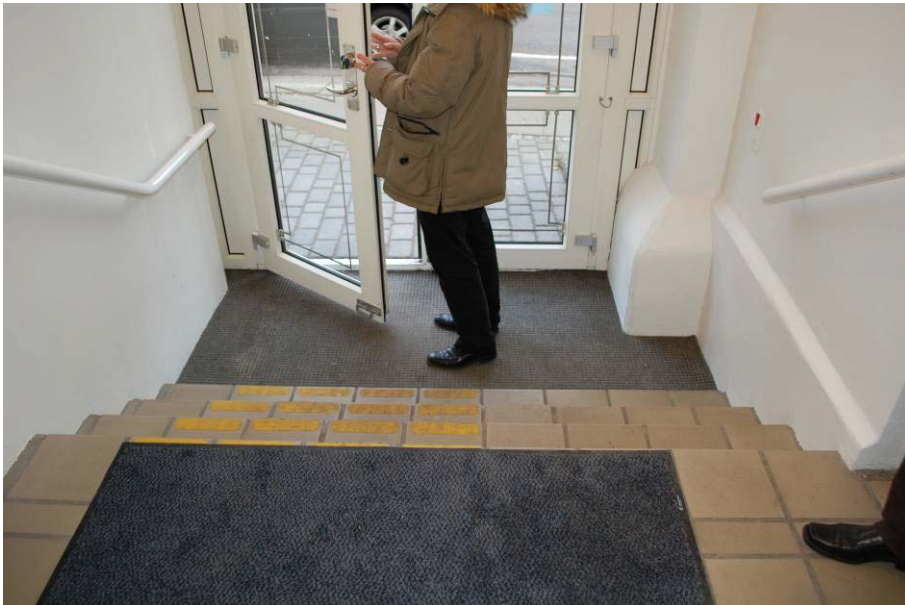

Det ovenfor anførte om handicapindgang, lift og trappe giver mig ikke anledning til bemærkninger.

5.3.3. Hovedindgang

Hovedindgangen består af en dobbelt glasdør uden automatiske døråbnere, der er forholdsvis tung at åbne.

Under inspektionen oplyste ledelsen, at der er planer om at indkøbe automatiske døråbnere, men at de endnu ikke er indkøbt og monteret.

Fra hoveddøren er der fire trappetrin op til receptionsområdet. På trappen er der gelænder i begge sider. Trappetrinene måler fra den nederste, 7, 14, 15 og 15,5 cm i højden og 25, 26, 25,5 og 25,5 cm i bredden. Trappetrinene er på forkanterne belagt med gul skridsikker belægning.

Det følger af BR 2008 kapitel 3.2.2, stk. 3 og 4, at trapper i fælles adgangsveje skal udformes med tilstrækkelig bredde og lofthøjde efter den tilsigtede brug, samt at trapper i fælles adgangsveje skal have en tilstrækkelig hældning (grund og stigning), der gør dem lette og sikre at gå på. Trappers stigning må ikke være større end 180 mm.

Det fremgår blandt andet af vejledningen til BR 2008 kapitel 3.2.2, stk. 4, at

”... Trapper bør forsynes med stødtrin og det yderste af trinfladen samt trinforkant bør markeres med kontrastfarve...”

Jeg har ingen bemærkninger til trappen.

Under inspektionen oplyste ledelsen, at de har modtaget en anbefaling fra Arbejds miljø København om at etablere et vindfang af hensyn til varmereguleringen i receptionsområdet. Handicapcentrets ledelse overvejer at etablere vindfang samtidig med ombygning og etablering af kvikskranke, som dog på tidspunktet for inspektionen afventer byggetilladelse og tidligst kan effektueres i 2012.

Hoveddøren kan være vanskelig at åbne for en svagelig eller ældre person. Jeg forstod det oplyste således, at etablering af automatiske døre indgår i de nævnte ombygningsplaner, hvorfor jeg ikke foretager yderligere vedrørende dette forhold.

Det blev oplyst, at etablering af blandt andet kvikskranke og vindfang efter planen vil blive effektueret i løbet af 2012. Jeg beder om underretning, når ombygningen er afsluttet.

Gulvbelægningen i receptionsområdet består af grå gulvfliser uden ledelinjer for blinde og svagtseende. Under inspektionen oplyste ledelsen, at fravalget af ledelinjer er et bevidst valg, idet ledelinjer kan være en barriere for andre, idet flisegulvet ikke er helt jævnt.

Jeg har noteret mig det ovenfor anførte om ledelinjer og bemærker, at rummets størrelse og indretning i sig selv giver en vis vejledning til orientering om rummets brug, og jeg foretager mig på den baggrund ikke yderligere.

5.3.4. Bagindgang

Bagindgangen er placeret inde i en port fra gaden. Bagdøren anvendes af flere kørestolsbrugere, der er fortrolige med huset, idet der er niveaufri adgang hele vejen ind i huset. Der er et snoretræk, der åbner døren.

Fra bagdøren og ind i huset er der en relativ stejl rampe. Rampen blev målt til 20 cm i højden og 128 cm i bredden. Rampen er afmærket med sort skridtsikker belægning.

Som nævnt under 5.3.1 regulerer BR 2008 pkt. 3.2.2, stk. 2 udførelse af ramper.

Rampen ved bagdøren er for stejl i forhold til anbefalingerne. Jeg har dog noteret mig, at bagdøren ikke er en officiel adgang til handicapcentret og alene anvendes af de kørestolsbrugere, der kender huset og føler sig fortrolige med at bruge den som adgangsvej.

Derudover giver det ovenfor anførte om bagdøren mig ikke anledning til yderligere bemærkninger.

5.4. MODTAGELSE

Fra hoveddøren kommer man op i modtagelsen, som er indrettet som et større receptionslokale. Fra indgangspartiet er ekspeditionsskranken placeret lidt fremme og til højre.

5.4.1. Skranke

Ekspeditionsskranken er udført i træ, buet (halvmåneformet) og måler til overkant 94,5 cm. Den er placeret frit i rummet, således at der er plads ved begge ender, så skrankemedarbejderne nemt kan komme ud i receptionslokalet og eventuelt være behjælpelige i cafeområdet eller andre steder.

Jeg har ingen bemærkninger til skranken.

Ved skranken er der opsat enkelte skilte, der forbyder brug af mobiltelefon.

Af BR 2008 kapitel 3.2.1, stk. 3, gælder følgende angående orientering. I offentligt tilgængelige bygninger, der har en borgerrettet servicefunktion, skal væsentlig information om orientering i og

brug af bygningen være letlæselig og letforståelig.

Kravet retter sig mod kun mod den del af bygningen, der er offentlig tilgængelig, og som har en borgerrettet servicefunktion. Bestemmelsen gælder for information ved indgangen til bygningen samt i forbindelse med orientering ved væsentlige funktioner i bygningen som wc-rum, handicap-toiletter, elevatorer, trapper, fordelingsveje mv. Informationen kan være i form af skilte, der er letlæselige og letforståelige. Informationen kan suppleres med punktskrift, lyd, piktogrammer etc. Hvor det er relevant, kan den være i form af lys, ledelinjer, teknologiske løsninger mv.

Jeg bemærker, at de eksisterende skilte fremstår noget utydelige, og at der i øvrigt mangler orienteringsskilte ved hovedindgangen, umiddelbart når man træder ind i centret.

Handicapcentret og Socialforvaltningen har ved brev af 23. april 2012 oplyst, at handicapcentret vil gennemgå skiltningen i receptionsområdet og udskifte til en mere tydelig skiltning samt orienteringsskiltning, og at de vil orientere mig efter gennemgangen.

Idet dette er i overensstemmelse med det i min foreløbige rapport anførte, hvor jeg anbefalede, at centret overvejer en mere tydelig skiltning i forbindelse med de ovennævnte ombygningsplaner, jf. pkt. 5.3.3, har jeg ikke yderligere bemærkninger. Jeg beder dog om underretning om den fornyede skiltning, når den er gennemført.

5.4.2. Venteområde

Venteområdet er udformet som et cafeområde, der kan benyttes af ventende brugere af handicapcentret. Der er opsat borde og stole til formålet, og der er god plads til at komme rundt imellem møblerne.

Der er tillige opsat en kaffeautomat, hvor højden for den øverste betjeningsknap blev målt til 152 cm. Ledelsen oplyste, at skrankemedarbejderne hjælper de brugere, der måtte have behov herfor.

Det kan efter min opfattelse være vanskeligt for kørestolsbrugere og lave personer at nå op til den påkrævede højde for selv at kunne betjene kaffeautomaten. Det er min opfattelse, at en del kørestolsbrugere og lave personer grundet den nuværende betjeningshøjde skal have hjælp til og derfor ikke er selvhjulpne i forhold til betjeningen af kaffeautomaten.

Jeg finder tilgængeligheden til kaffeautomaten utilstrækkelig, og jeg henstiller til handicapcentret om at overveje at foretage ændringer, der kan sikre en bedre tilgængelighed ved eksempelvis at udskifte automaten med en lavere model.

Handicapcentret og Socialforvaltningen har ved brev af 23. april 2012 oplyst, at kaffemaskinen har været i daglig anvendelse siden den blev indkøbt for ca. 2 år siden. Det oplyses videre, at handicapcentret har bedt forskellige kørestolsbrugere, som har funktion i armene, om at betjene maskinens øverste knap, hvilket har været muligt for dem alle uanset deres kørestols højde. Det oplyses tillige, at handicapcentret besøges af borgere med mange forskellige funktionsnedsættelser, og at borgere med f.eks. synshandicap eller manglende løftefunktion i armene altid vil kunne få hjælp til betjening fra handicapcentrets medarbejdere. Endelig oplyses det, at udskiftning af maskinen vil være særdeles omkostningsfyldt, og at en alternativ løsning med opstilling af en termokande til afbenyttelse for borgerne også vil kræve hjælp fra handicapcentrets medarbejdere for visse målgrupper af borgere. Endelig oplyses det, man ved en senere udskiftning af kaffeautomaten vil være særligt opmærksom på Borgerrådgiverens bemærkninger om handicaptilgængeligheden, herunder spørgsmålet om højde i forhold til, at personer selv skal kunne betjene automaten.

Idet jeg noterer mig, at der fra handicapcentrets side fremadrettet vil være opmærksomhed på problemstillingen har jeg ikke yderligere bemærkninger.

5.4.3. Handicaptolet

Der findes to mere eller mindre identiske offentligt tilgængelige handicaptolletter i handicap-centrets stueetage.

Handicaptolletternes faktiske dørbredde blev målt til 77 cm. Gulvbelægning fra gang til toilet bestod af to slags fliser, som var søgt niveauudlignet med en smal metaludjævner. Niveauforskellen blev ikke målt, da den fremstod som ubetydelig.

Af BR 2008 pkt. 3.4.4, stk. 4, fremgår følgende om indretning af handicaptolet i bygninger med kontor- og administration, som er åbne for offentligheden:

”I kontor- og administrationsbygninger skal på de etager, hvor der indrettes wc-rum, mindst et af disse overholde kravene i nr 1–7.

1) Den fri passagebredde i dør til wc-rum skal være mindst 0,77 m.

- 2) Håndvask og wc skal placeres over et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på wc.
- 3) Der skal være en fri afstand på mindst 0,9 m ved den side af wc, der vender bort fra håndvask. Væggen ved siden af wc'et, der vender bort fra håndvasken, skal friholdes fra fastmonteret inventar.
- 4) Der skal være et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m foran wc'et og fri af dørens opslagsareal.
- 5) Toiletsæde skal placeres i en højde på 48 cm.
- 6) Der skal være opklappelige armstøtter i højde 0,8 m på begge sider af wc.
- 7) Håndvask skal placeres i en højde på ca. 0,8 m, med afløb under vask trukket tilbage. Mindst et wc-rum, som er indrettet efter nr. 1-7, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.”

Toiletkummen blev målt til 48 cm til overkant og uden bræt. På væggen ved siden af toilettet var der monteret en hygiejnepose. På hver side af toiletkummen var monteret opklappelige dobbelte håndlister, der blev målt til 66 cm for den nederste liste og 79 cm for den øverste liste. Ekstra toiletruller var placeret ovenpå lysarmaturet over håndvasken.

Håndvasken blev målt til 80 cm til overkant. Den er konstrueret således, at den er flad under selve vasken, således at man som kørestolsbruger kan komme ind under vasken med sine ben. Armaturet på vasken havde forholdsvis store betjeningsvinger, der skal vippes op.

Spejlet blev målt til 88 cm til underkant.

Der var monteret to håndklædeholdere på handikaptoiletet i hver sin højde. Den højeste blev målt til 120 cm til håndklædeudtag og den laveste blev målt til 91 cm til håndklædeudtag.

Jeg har ingen bemærkninger til handikaptoiletterne.

5.5. MØDELOKALE

I handicapcentret forefindes en række mødelokaler i stueetagen til brug for afholdelse af samtaler med centrets brugere.

Mødelokalerne fremstår rummelige med mødebord i midten med stole omkring. Mødelokalernes faktiske dørbredde blev målt til 76 cm. Der var en ganske lille niveauforskel mellem gang og mødelokale, som ikke blev målt, idet den ikke ses at udgøre en forhindring.

Jeg har ingen bemærkninger til mødelokalerne.

Der er endvidere ved hjælp af afskærmninger etableret en række midlertidige kvikmødelokaler i et stort lokale. Dette er til brug for en gennemgang af samtlige sager, hvor borgere skal indkaldes til en samtale i forbindelse med modtagelse af tabt arbejdsfortjeneste eller dækning af merudgifter. Ledelsen oplyste under inspektionen, at kvikmødelokalerne ikke er en optimal løsning i relation til blandt andet diskretion, men at der alene er tale om en begrænset periode indtil alle sagerne er gennemgået på ny.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig på den baggrund ikke yderligere.

5.6. ELEVATOR

I receptionsområdet forefindes en elevator til ejendommens øvrige etager. Denne anvendes dog alene af handicapcentrets medarbejdere og kræver brug af chip.

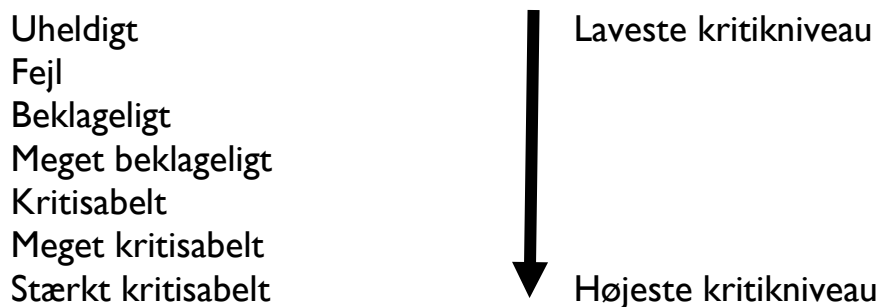
Da elevatoren ikke anvendes af handicapcentrets brugere, har jeg ingen bemærkninger hertil.

BILAG

BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA

Borgerrådgiverens kritikskala

Kritikskalaen spænder fra konstatering af forhold, der ikke er, som de bør være, uden at nogen konkret bebrejdes herfor (uheldigt) over kritik af forhold, der er mere eller mindre almindeligt forekommende i offentlig forvaltning, men ikke bør forekomme og til kritik af helt utilstedelige og uacceptable forhold (stærkt kritisabelt). Konstatninger, af at noget er uheldigt, registreres ikke som en egentlig kritik i Borgerrådgiverens statistik.

Det bemærkes, at Borgerrådgiveren udover ovennævnte kritikskala naturligvis supplerende kan uddybe og kvalificere sin kritik i almindeligt sprog.

RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG

Byggeloven (lov nr. 323 af 26. juni 1975 med senere ændringer)

Bygningsreglement 1977

Bygningsreglement 1995

Bygningsreglement 2008

SBi-anvisning om Bygningsreglement 2008

Bygningsreglement 2010

SBi-anvisning om Bygningsreglement 2010

FN's standardregler om lige muligheder for handicappede

Dansk Standard DS 3028:2001

INSPEKTION AF HANDICAP TILGÆNGLIGHED I HANDICAPCENTER KØBENHAVN

ENDELIG RAPPORT

Redaktion

Borgerrådgiveren

Kontakt

Københavns Kommune
Vester Voldgade 2A
1552 København V

Foto

Borgerrådgiveren

Tryk

Oplag

ISBN

Udgiver

Borgerrådgiveren

KØBENHAVNS KOMMUNE

Borgerrådgiveren

Vester Voldgade 2A

1552 København V

Telefon: 33 66 14 00

Telefax: 33 66 13 90

E-mail: borgerraadgiveren@kk.dk

www.borgerraadgiver.kk.dk